

ปัจจุบันทันตกรรมเพื่อความงามเป็นงานที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ซึ่งทันตแพทย์มักจะให้คำแนะนำและการรักษาเพื่อให้ได้ลักษณะฟันตามอุดมคติ อย่างไรก็ตามในสายตาของทันตแพทย์และคนทั่วไปอาจจะแตกต่างกัน การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินการรับรู้ความสวยงามของบุคคลทั่วไปเปรียบเทียบกับทันตแพทย์ ต่อองค์ประกอบของเหงือกและฟันที่เปลี่ยนไป (2) หาดองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อความสวยงามในภาพรวม ในมุมมองของทันตแพทย์และบุคคลทั่วไป โดยทำการศึกษาในรูปแบบงานวิจัยเชิงวิเคราะห์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ พร้อมกับการใช้ภาพประกอบ กลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษามี 2 กลุ่ม คือ บุคคลทั่วไป 150 คน และ ทันตแพทย์ 80 คน ภาพที่ใช้เป็นภาพรอยยิ้มที่มีองค์ประกอบของฟันและเหงือกตามอุดมคติเป็นต้นแบบ 2 ภาพ จากนั้นใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกในการปรับแต่งแต่ละองค์ประกอบให้เปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยจนถึงมาก องค์ประกอบที่ปรับแต่งคือ ความสูงของฟันตัด ความกว้างของฟันตัด ตำแหน่งกึ่งกลางฟันเปรียบเทียบกับตำแหน่งกึ่งกลางใบหน้า ความเอียงของตัวฟัน ความสูงของเหงือกสามเหลี่ยมในช่องว่างระหว่างฟัน ตำแหน่งของขอบเหงือก ระบายของฟันตัด และ ปริมาณของเหงือกที่เห็นได้เมื่อยิ้มให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พิจารณาว่าภาพแต่ละภาพ สวยมากน้อยเพียงใด โดยใช้วิธีวลอนาลอกสเกล (visual analogue scale) ข้อมูลที่รวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ยความสวยงามของแต่ละภาพในมุมมองของคนแต่ละกลุ่ม เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนความสวยงามในแต่ละองค์ประกอบของคนในกลุ่มเดียวกันและต่างกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ทันตแพทย์สามารถสังเกตการเปลี่ยนแปลงของความสูงของฟันตัดกลางได้ดีกว่าคนทั่วไป อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปคนทั้ง 2 กลุ่มสามารถระบุความสวยงามที่ลดลงได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆไปเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ความสูงของฟันตัดกลางมีความเด่นชัดกว่าความกว้างของฟันตัดข้างในสายตาทันตแพทย์ การยิ้มเห็นเหงือก 2-4 มม. และการเปลี่ยนแปลงระดับขอบเหงือกของฟันตัดข้างไม่มีผลกระทบต่อความงามในภาพรวมทั้งในสายตาทันตแพทย์และคนทั่วไป สรุปทันตแพทย์สามารถสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงความสูงของตัวฟันตัดกลางได้ดีกว่าคนทั่วไป ทั้งนี้องค์ประกอบที่ไม่มีผลต่อความสวยงามในภาพรวม คือระดับขอบเหงือกของฟันตัดข้าง และในสายตาของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้พบว่าการยิ้มเหงือก 4 มม. ยังถือว่ามีความสวยงามไม่แตกต่างจากภาพต้นแบบที่มีลักษณะใกล้เคียงอุดมคติ ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมให้ทันตแพทย์ในการให้คำแนะนำ และตัดสินใจให้การรักษาผู้ป่วย ในการปรับเปลี่ยนลักษณะของฟันและเหงือกเพื่อทำให้เกิดความสวยงาม เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับความพึงพอใจต่อผลการรักษามากที่สุด

คำสำคัญ: ความสวยงาม การรับรู้ คนทั่วไป ยิ้ม

Esthetic has gradually become one of the major concerns of dental patients. Several dental materials and procedures including periodontal surgeries have been introduced to enhance esthetic outcomes using ideal smile as a guideline. However, beauty in dentists and lay people's perception may be different. **The objectives** of this study were (1) to compare Thai lay people's and Thai dentists' perception of beautiful smile, and (2) to identify the factors influencing overall beautiful smile.

Materials and methods: The study was a repeat of Kokich et al.'s study performed in different population sample, i.e. Asians in Chiang Mai, Thailand. The raters were grouped into 2 categories, i.e. dentist (n=80) and lay person (n=150). Two original smiles, one male and one female, were used. The original smiles were altered with one of the eight characteristics, including (1) incisor crown length, (2) incisor crown width, (3) midline position, (4) incisor crown angulation, (5) height of interdental papilla, (6) gingival margin, (7) incisal plane, and (8) gingival-to-lip distance. Each of these esthetic variables was modified into 4 progressive variations of the original photograph, using Adobe photoshop 6.0. Pictures were then mixed randomly and showed to the raters. The subjects rated each pictures using visual analog scale. Mean scores from each group were compared within the group and between groups.

Results: Dentists were more sensitive to slight alteration of incisor crown length than lay people. However, in more than half of all categories, both dentists and lay people felt that the smiles were significantly less attractive when they were slightly altered. For dentists, changes in incisor crown length were more obvious than changes in crown width. Gummy smile (2-4 mm) and changes in gingival margin levels did not affect overall beauty for both dentists and lay people.

Conclusions: Dentists were more sensitive to changes in incisor crown length than lay people. Up to 4 mm of gingival display and changes in gingival margin level had no effect in overall smiles for both groups. Dentists should be aware of these differences and communicate with patients about the expected final outcomes before esthetic treatment to increase patient's satisfaction.